

camí in koli meščanom v bran staviti hoteli. Mestni sodec se je mirno zoper to početje ustavljal, ali eden teh pobožnih očetov (imenom Cvetin) zgrabi mestnega očeta za roko, preteč mu, da bodo njega in druge purgarje v Krko zmetali. Navzlic tem razdražljivim besedam je župan potolažil svoje krotke someščane, da se niso z menihi stopili, marveč kakor pohlevne ovce domu se vrnili. Pritožba pravi naposled, da se meščanom še več družih krivic godí po služabnikih in podložnikih samostanskih, ki so navadno vsak dan natrkani („angethan“). — Na to pritožbo, katero je Dimitz iz vicedomskega arhiva priobčil, niso dobili Kostanjevčani nikakoršnega odgovora, kajti mogočna beseda prelatova je gotovo več izdala nego pritožba borih malomeščanov.

(Konec prihodnjich.)

Slovansko slovstvo.

* *Cesta do Rima a dále do Neapole a Pompeje.* Sepsal Bohumil Hakl, farář v Hořecích. Nákladem Dědictvím ss. Cyrilla a Methoděje na r. 1881.

Pod tem naslovom je nedavno v Brni izišla krasna obširna knjiga, ki opisuje potovanje v Rim leta 1877., ko se je družbica Čehov mudila tudi en večer v ljubljanski čitalnici. V spomin onemu večeru, ki se je v jako lepi vzajemnosti slovanski obhajal z govori in pesmami, je gosp. pisatelj knjigo poslal čitalnici v spominek. Knjiga ta kaj lepo opisuje Italijo in mesta njena, in pa tudi mesta na poti tje. Tudi Ljubljana je popisana na 17 straneh; morebiti podamo prevod čitatelem našim v enem prihodnjih listov. Knjigi pridejan je tudi popis letošnjega romanja Slovanov v Rim od gosp. Fr. Kožuleka, knezoškofa Olomuškega. Priporočamo jo kot drag spomin pa uže sedaj posebno onim, ki so se udeležili romanja v Rim. Dobiva se v knjigarni Karola Winikerja v Brni.

Šolsko slovstvo.

Prvi poduk. *Navod za podučevanje na najnižji stopinji narodne šole z ozirom na Razinger-Zumerjev Abecednik za slovenske ljudske šole.* Sestavil Iv. Lapajne, ravnatelj meščanski šoli v Krškem. V Ljubljani 1882. Založila in tiskala Ign. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg.

To je naslov novi pedagogični knjigi, ki obsega tale dva oddelka: Prvi oddelek govori o podučevanju na najnižji stopinji ljudske šole, o nazornem nauku, o začetnem čitanju in pisanju, o vkupnem izgovarjanju v šoli, o нравsko-verski odgoji, o šolskem redu ali disciplini, o strahovanju, o petji, o nalogi abecednikov; drugi oddelek kaže: pisanje, čitanje in nazorni nauk (razdeljen v 46 šolskih tednov s primernimi vzgledi za risanje in pisanje). Dodatek obsega osem vzglednih praktičnih poskusov za predvaje. Akoravno je gospod pisatelj, kakor v predgovoru sam pravi, mnogo šolske tvarine v tej knjigi nabral po naših šolskih časopisih (posebno po „Uč. Tovarišu“), vendar moramo reči, da je ta knjiga najboljša in najkoristnejša izmed vseh, kar jih je marljivi gosp. Lapajne še do danes dal na svetlo. Ta „Prvi poduk“ bode dobro služil vsem slovenskim učiteljem, posebno pa tem, ki so se po dosedanjih učiteljskih izobraževalnicah izobraževali po večem le v tujem jeziku; ravno tako pa bode ta knjiga dobro ugajala sedanjim izobraževalnicam po Slovenskem, kjer se uže kolikor toliko bolj ozira na materinski jezik v ljudski šoli. Želimo, da bi se ta koristna knjiga brzo razširila po vsem slovenskem šolskem svetu in hitro razprodala in tako se bode pri drugem natisu potem ogladilo še marsikaj, da bode še boljša in dovršena.

Politične stvari.

Prazno veselje.

V zadnjem listu našem je poročal dopisnik z Dunaja, da je več nemških konservativcev izstopilo iz Hohenwartovega kluba in da so osnovali svoj klub, katerega so krstili „klub središča“. Naš dopisnik je tudi povedal, zakaj so to storili in da to ni nikakor slabo znamenje razsedanja ali drobljenja državnopravne, vladi Taaffejevi prijazne stranke, marveč le poseben korak, s katerim hočejo nemški konservativci doseči potrjenje Lienbacherjeve šolske postave v gosposki zbornici; v vseh drugih zadevah pa bodo hodili in glasovali, kakor do zdaj, s Hohenwartovo avtonomistično stranko.

Ta čin nemških konservativcev so hudo obsodili celó nekateri listi naših gorá, češ, da so ti katoličani ločili se od Hohenwartovcev zato, ker so jim ti premalo katoliški, in da se vzlasti v narodnih zadevah Slovani od njih nimajo nadejati nobene zanesljive podpore; celó tako so sodili nekateri teh listov, da se tem katoliškim Nemcem Hohenwartov klub zdi preveč slovanski, a da oni ne privoščijo Slovanom nobenih narodnih pravic, kakor tudi liberalci nemški ne.

Največ so pa te vode na svoj mlin napeljali razni judovsko-nemški listi ter zagnali velikansk krik, da vladna stranka razpada in se ruši, da grof Taaffe odslej v državni zbornici ne bo imel večine na svoji strani in da se bodo tako Herbstovci zopet pospeli do vladnega krmila. To je bil vrisk v taboru „ustavovercev“, ali ta vrisk je bil prazen, ker — kakor pravi časnik „Tribüne“ — če se avtonomna (Hohenwartova) stranka razdeli še v šest ali deset klubov, Herbstovcem to nič ne koristi, k njihovem klubu ne bo nobeden pristopil.

Taaffejevemu ministerstvu — izvzemši morda edinega ministra Konrada, kateri uže vsem avtonomistom preseda — toraj ta ločitev nemških konservativcev nič ne škoduje; svoj namen z Lienbacherjevim predlogom o skrajšanju obiskovanja ljudskih šol od 8 na 6 let bodo tako dosegli, ker je gosposka zbornica pomnožena s 14 udi konservativne stranke, toraj ima v nji grof Taaffe zdaj uže večino in bo Lienbacherjev predlog lahko sprejet, če bo le Taaffe hotel. Brž ko bo ta predlog sprejet, utegnejo se izstopivši nemški konservativci vrniti v Hohenwartov klub nazaj, če bi to za edinost avtonomistične stranke potrebno bilo.

Kar se posebno nas Slovencev tiče, je morda dobro, da se je to zgodilo. Grof Taaffe, kakor se vsaj do zdaj kaže, si „pomirjenje“ in „sporazumljenje narodov“ drugače misli, nego narodi sami. V tem obziru utegnejo ž njim zadovoljni biti k večemu Herbstovci (nemški liberalci in judje), ker jim še prav nič na noge stopil ni in trpi celó, da državni uradniki mu nasprotujejo in spodbijajo namere njemu dobrovoljne avtonomistične stranke; vsi drugi narodi pa dozdej od Taaffejeve politike nimajo družega, kot golo vero v njegovo dobro voljo, pa tudi ta vera se pri nekaterih, posebno pri Slovencih, uže hudo majé, ker ni videti nikakoršnih izdatnih dejanj. Najhujša otekline po prejšnjem ministerstvu je liberalna šola, ta skli vse narode, Nemce, Slované in Lahe; in ravno ministerstva za uk načelnik je baron Konrad, od katerega v tem obziru ni nadjati se nobene zboljšave in ki je v sedanjem ministerstvu podoben črni ovci med belimi. Nemški konservativci dobro vedó, da njihovih namer o zboljšanju šolstva in olajšanju šolske dolžnosti Konrad ne bi podpiral, in da, če jih prav tudi gosposka zbornica sprejme in cesar postavo potrdi, bo Konrad kot najviša izvrševalna oblast vendar kolikor toliko storil, da bi se namen postave ne dosegel popolnem ali vsaj tako brž ne.